

יו"ל ע"י מוסדות
'שארית ישראל'
ווילעדיק בער
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבני
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
ווילעדיק
זצוק"ל

**אור
העבודה**
פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

בכל יום שישי יאמר פרק אחד ממקוואות ושיר השירים כולה, ויתן לצדקה פרוטה, ולכן נקרא ערב שבת, להמתיק בשבת. בכל ערב שבת קודש יתן פת אפוי לעני, וב' נרות אחד לעני ואחד להבית המדרש.

(הנהגות ואזהרות ז')

מאמר רבותינו ז"ל (שבת י:) 'אמר ליה הקב"ה למשה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי לך והודיעם', הנה עיקר הידיעה הוא בחינת ההכנה לכבוד שבת מלכתא, כמו שכתוב (שמות טז ה) 'והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו' וגו', שזהו ענין 'מי שטרך בערב שבת יאכל בשבת' (ע"ז ג), והנה ידוע ענין הכנה לשבת הוא בחינת היחוד, שכל ישראל היו מיוחדין זה בזה בלב אחד, כמו במתן תורה דכתיב (שמות יט ב) 'ויחן שם ישראל נגד ההר', כאיש אחד בלב אחד, ועל ידי זה יאיר עליהם בחינת שבת קודש, מבחינת עתיקא קדישא, ענין יחוד האמיתי בכל העולמות.

(עמוד רא)

**אור
הפרשה**
דברי תורה מרבנינו על פרשת השבוע

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה' (דברים יא כו)

[יש לבאר במה שאמר הכתוב 'היום'], הנה יש 'יום' דכתיב (דברים ד י) 'זכור אות היום אשר עמדת לפני ה' אלוךך בחורב' וגו', ו'יום' דכתיב (זכריה יד ז) 'והיה ביום ההוא יודע לה', לא יום ולא לילה, והיה לעת ערב יהיה אור' וגו', שהוא בחינת ב' ימים, שיום אחד הוא בחינת יום מתן תורה, אורו של משה שירותא וכו' (זוהר ח"ג רס:), ויום הב' הוא יומו של משיח, סיומא מלכא משיחא (זוהר שם).

ויש בזה ב' דיעות שונות אם משה הוא משיח בעצמו וכו' (ראה זוהר ח"ב ד.), וזוהר רזין דאורייתא, ולעומת זה יש יום בהיפוך, כמו שכתוב (ישעיה כב ה) 'יום מהומה ומבוכה' וגו', והבירור על זה היום, הוא יום דכתיב 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה' וגו', שהוא התיקון והבירור על בחינת יום מהומה הנ"ל, וכמו שיתבאר.

(עמוד קסב)

**זמני
כניסת
ויציאת
השבת**

ירושלים	בני ברק	ניו יורק	לונדון	אנטוורפן	קאראסטין
כניסת השבת	6:55	7:10	7:46	8:23	8:23
יציאת השבת	8:09	8:11	8:54	9:36	9:38
רבינו תם	8:46	8:44	9:15	9:48	9:52

כן הוא בתפילה ותורה, אם גם ישפוך כל לבו לה' באהבה גדולה ועזה, ובדביקות בלי הבדלה, יכול לבוא מזה דייקא אחר כך המשכה בקליפות ועבירות רחמנא ליצלן, כי אם צריך לצמצם את עצמו בבחינת הבדלה כנ"ל באמצע הדביקות, ואחר כך להתעורר עוד, וכמאמר מורי הקדוש תמיד, 'עצרת תהיה לכם' (במדבר כט לה), שיעצור ויצמצם את לבו משפיכת הלב באהבה, ולא שיעצור ח"ו לגמרי, כי אם כשיכלה נפשו באהבה עזה, תיכף יצמצם את עצמו בבחינת הבדלה כנ"ל, ואחר כך יתפלל עוד באהבה, ואחר כך עוד הבדלה, וכמו כן תמיד, ואם לא יצמצם את עצמו בבחינת הבדלה, אז הוא תאווה כמו כל התאוות, ודי למבין.

(עמוד קיא)

מוקצה (ד)

סירים מכיון שמיועדים לבשל בהם מאכלים, דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלם רק לצורך מקומם או כדי להשתמש בהם, וכן במקום גרף של רעי מותר לטלטלם. וכשיש בהם תבשיל אזי הכלי בטל לתבשיל ומותר לטלטלו.

שקית חלב שנתרוקנה הרי היא מוקצה ואסור לטלטלה. ולכן כשרואה שהחלב עומד להתרוקן יוציא את השקית מהמיכל וישפוך את שארית החלב ותיכף ישים את השקית באשפה.

ויש להעיר שמצוי מאוד שכוסות החד פעמי נסדקים ואינם ראויים לשימוש, ולפעמים אנשים ממשיכים להחזיק ולהתעסק בהם, והדבר אסור משום איסור מוקצה, ודינם כשברי כלים שדינם כמוקצה מחמת גופו.

יום ד' כ"ט אב - הרה"ק ר' ישראל שלום יוסף ממעז'בוז' בהרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל זצ"ל

הרה"ק ר' יוסף מאיר ממחננובקא בהרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מסיקווירא זצ"ל

הרה"ק ר' אברהם דב מראחמסטריווקא בהרה"ק ר' נחום זצ"ל

הרה"ק ר' אליעזר זוסיא מסקולען ב"ר ישראל אברהם זצ"ל

•

יום ה' ל' אב - הרה"ק ר' ישראל מבויאן לייפציג בהרה"ק ר' יצחק זצ"ל

•

יום ו' א' אלול - הרה"ק ר' חנוך העניך דב ב"ר שמואל מאלעסק זצ"ל

יום א' כ"ו אב - הרה"ק ר' נח נפתלי מקאברין ב"ר ישראל יעקב זצ"ל

הרה"ק ר' שלמה חיים בהרה"ק ר' ישראל מסאדיגורה זצ"ל

הרה"ק ר' יואל מסאטמער בהרה"ק ר' חנניה יו"ט זצ"ל

•

יום ב' כ"ז אב - הרה"ק ר' מנחם נחום דוב בער מסאדיגורה בהרה"ק ר' שלום יוסף זצ"ל

הרה"ק ר' מנחם שלמה בהרה"ק ר' חנוך העניך מסוכטשוב זצ"ל

הרה"ק ר' שמואל צבי מספינקא בהרה"ק ר' אברהם אביש מקראלי זצ"ל

והבעה"ב אשר עסק אצלו בעסק המלמדות היה מחסידי ר' מיכל מזלאטשוב. פעם אחת נסע הבעה"ב שלו לרבו ואמר להנער: "הנה אני נוסע כעת מחר לרבי לזלאטשוב, אם רצונך לנסוע עמי אקח אותך". אמר: "ולמה לא יהיה רצוני בזה? אדרבא, אפשר שהרב הקדוש יגלה לי מקום אבי ואמי". ולמחרתו נסעו שניהם לזלאטשוב, ונכנס הבעה"ב במחיצת קדשו, ואחריו נכנס המלמד וסיפר לרבי כל הנעשה עמו, ואיך שהוא אינו ידוע מאביו ואמו איה מקום תחנתם.

ולא השיב לו הרב על זה, רק לקח חתיכת קלף, וכתב על הקלף כמה תיבות, ותפר הקלף בתוך חתיכת עור. וציוה למלמד שילבוש את הקלף תחת בגדיו, והקלף יהיה כן תפור לא יפתח עד אם יהיה אצלו החתונה. וכשיעמוד תחת החופה, יהיה רב או מורה צדק אשר יפתח את תפירת העור, ויקרא מה שכתוב בקלף, ואחר כך יכול לקדש את הכלה כדת.

ואחר כך נסע לביתו ועסק במלמדות, והעור אשר תפור בו הקלף לבש מתחת בגדיו כאשר ציווה, ולא פתח ולא ידע כלל מה שכתוב בקלף. ונסע ממקום זה למרחוק, ועסק גם שם במלמדות עד שהיה בן תשע עשרה שנה, עד שהתחילו לשדך אותו בת זוג. וממקום שהוא עסק שם במלמדות, רחוק כמו חמשה פרסאות, היה דר איש עשיר בכפר. והאיש היה דרכו לבוא לפרקים אצל בעה"ב שהוא עסק במלמדות. ונשא המלמד חן בעיני העשיר, עד שאהבו כאב את הבן.

ולעשיר הייתה בת נערה בתולה, ורצה מאוד לזווגה עם המלמד, כי מאוד נשא חן בעיניו. עד שנגמר הדבר, וכתבו תנאים למו"ט, והגבילו זמן החתונה. וכשבא זמן החתונה נסעו הבעה"ב והמלמד אל העשיר הנ"ל, וכשבאו לקח אותם העשיר בכבוד לביתו, עד שהיה החופה במו"ט. וכשעמד החתן תחת החופה, נזכר מציווי הרב הקדוש ר' מיכל, שלא יקדש את הכלה כי אם שיהיה תחת החופה רב או מורה צדק, ויראה מה שכתוב בקלף".

אמר למחותנו: "ידידי מחותני, החופה אי אפשר להיות היום". וסיפר לו הציווי מהרב, שהצריך להיות רב תחת החופה, והגבילו החופה ליום המחר. ותיכף שלח מחותנו מרכבה לעיר הסמוכה לכפר, אחר הרב. ולמחר בא הרב, ועשו החופה כנהוג. וקודם שקידש הכלה, לקח החתן את הקלף מתחת מלבושיו, ונתן לרב שיקרא מה שכתוב בו. וראה הרב שלא נכתב, כי אם שש תיבות הללו, היינו: "איך יכול ליקח אח את אחותו..."

וכראות הרב את זה, נבהלו רעיוניו ועמד כמשתומם, ולא הבין כוונת הכתב. והראה לחתן, והחתן כשקרא את הקלף נתמלא שמחה, והתחיל לספק בידיו, ורץ מהחופה להבית. ונבהלו כל העומדים שם, והמחותן נבהל מאוד, כי בדעתו היה שאולי שגעון אחז לחתן. ושאל אותו הרב: "בקשתי שתגלה לי מהו שמחתך מקריאת התיבות הללו". וסיפר לו החתן המעשה מהחל עד כלה, ואמר לרב, ששמחתו היא, כי דעתו שברור הוא שהרב הקדוש ראה ברוח קדשו, שהמחותן הוא אבי, והכלה היא אחותו".

ואחר כך דרש וחקר הרב מהמחותן מאיזה עיר הוא, וסיפר לו איך שברח מהשר. ושאל אותו הרב: "וכי הציל כל בני ביתו?", אמר לו: "רק ילד קטן שכחתי שם". אמר לו הרב: "כמה שנים הוא מזמן הבריחה?", אמר שהזמן תשעה עשר שנה. אמר החתן: "גם ימי חיי הם גם כן תשע עשרה שנה, ואני הוא בנך הילד הנימול ששכחת, והכלה היא אחותי". ואמר לו כל הסימנים שם הדוכס ושם השער מהחצר. ונתוודע שהמחותן הוא אביו, ונפלו זה על זה בבכיות רבות. ואחר כך גדלה השמחה בכפלי כפליים משמחת החתונה.

בזמנו של הרב הקדוש המגיד רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, היה איש אחד שדר באכסניה בכפר אצל שר אחד משרי פולין. האיש צבר חוב גדול מאוד לשר, ולא היה ביכולתו לשלמו. תפס השר את האיש ואשתו ובניו והשליכם למאסר עם עבודת פרך, לטחון שם בריחיים.

והנה האיש ובני ביתו ישבו במאסר ימים רבים, עד שבא עת שאשתו ילדה בן זכר בבית הכלא. ובאו אנשים חשובים לשר, והפצירו בו שיתן חירות ורשות לשוחר ואשתו ובניו ביום השמיני למול את בנו. ונתן להם רשות ויצאו מבית הסוהר, והשר העמיד שומרים אצלם שלא יברחו, ונתאספו עשרה אנשים מהסביבה, ומלו את הילד, ועשו סעודת ברית מילה, ובא גם כן השומר מהחצר על הסעודה, ושתי י"ש הרבה עם השומר, עד שהטיב לבו ביין.

או אז אמר לקרואים: "הנה, יש לי שלשה סוסים טובים, אשר הם קלים במרוצתם כמו הצביים. ואם תשלמו לי, אז אגנוב אותם ואת אשתו ובניו, ואוליכם לעיר הרחוק מכאן עשר פרסה בלילה הזה". כי היו ימי החורף, אשר הדרך חלקה בתכלית והלילה ארוכה מאד. והסכימו כולם לזה, ונתנו לשומר כמה רובל כסף, וגנב את האיש ובני ביתו, וברחו בתחילת הלילה. והשומרים היו כולם שיכורים מריבוי שתיתי היי"ש, ונרדמו ולא ידעו מזה כלל.

והנה, בזמן קצר נסעו ג' פרסאות מהחצר, ונוכרו ששכחו את הילד הנימול. ובכו בכייה רבה, והיה בדעתם לחזור. ולא רצה הערל, כי היה ירא לנפשו כי יתוודע השר שגנבם. ונסע עד שבאו בסוף הלילה להעיר, והערל חזר לדרכו. והנה בחצי הלילה כאשר פג היי"ש מהשומרים, קמו משינתם וראו שברח היהודי ובני ביתו. ותיכף הלכו וסיפרו לשר. ושלח השר סוסים רודפים בכל הדרכים ולא השיגם.

ואמרו לשר: "הילד הקטן נשאר בחצר". ולקח השר את הילד, ונתן אותו למינקת ערלית, והיה בדעתו שהוא יהיה לו לעבד לעולם. והיה שם איזה דוכס חשוב, ששמועה זו גונבה לאוזנו, והוא היה חשוך בנים, ולכן ביקש מהשר שיתן לו את הילד והוא יגדל אותו על ברכו, ויהיה לו לבן. ונתן אותו השר, ונגדל אצלו הילד עד בן שמונה שנים, וקרא לדוכס ואשתו אב ואם. וכשהיה בן שמונה שנים, חנכו לעסוק במרעה הצאן.

פעם אחת היה בשדה עם הצאן, ונפלה קטטה בין הרועים. אמרו לו: "אל תדמה בנפשך שאתה מיוחס בן דוכס. באמת אתה לא מבני עמנו, כי יהודי אתה". וסיפרו לו המעשה, ולא האמין לדבריהם. ואמרו לו: "אם אין אתה מאמין לדברינו, הא לך אות. ראה שאתה נימול, ואנו ערלים". וראה שכן הוא כדבריהם, וחשב בדעתו 'אם כן שאני מזרע היהודים, רצוני גם כן להיות יהודי כמו אבי ואמי', וחשב מחשבות אין לברוח לעיר בין היהודים.

פעם אחת נסעו הדוכס ואשתו מביתם, וידע הנער שיבואו לביתם אחר כמה ימים. ותיכף אחר נסיעתם ברח לנפשו, עד שבא לעיר בין היהודים, וסיפר להם המעשה. ותיכף חלצו ממנו בגדי שעטנו, ולבשו אותו בגדי יהודי וטלית קטן, ונתעכב שם כמו שנה, ולמד א"ב וסדר התפלה. ואחר כך נשלח משם לעיר אחרת, כי יראו פן יתוודע הדבר, ושם למד חומש עד לימוד התלמוד, ונעשה בר מצוה. ואחר כך נסע משם לישיבה, ונעשה שם למדן בגפ"ת. ומשם לקח אותו איש הדר במלון ללמד עם בניו, ועסק במלמדות כמה זמנים.

**'דער וואס וועט נאר אנקאפן מיין
קלאמקע – וועט געהאלפן ווערן'**
[מי שרק יגע בידית דלתי יוושע]

פנה המגיד אל רבינו ואמר לו: ישראל בער, ענה למוכסן זה על בקשתו. הרגיע רבינו את המוכסן ואמר לו בלשון זו: סע לביתך לשלום, לא תקרב אליך הרעה, אדם ובהמה תושיע ה'.

חזר המוכסן לביתו שמח וטוב לב, ואכן אף שהמגיפה עשתה שמות בעדרי הפריין, לא נגעה ולא פגעה בעדרי המוכסן מאומה.

בכפר האשיב הסמוך לאווריש התגורר מלמד אחד ושמו ר' חיים. שנים רבות לאחר חתונתו עדיין לא זכה לראות בנים, היות שכל צאצאיו נפטרו בצעירותם רח"ל.

ר' חיים היה ממקורביו הגדולים של רבינו, ועל אף שביקש מרבינו שוב ושוב שיברכו בורע של קיימא לא השיבו רבינו דבר.

חלפו עוד כמה שנים, והאשה שאף חדלה מלהיפקד נתרעמה מאוד על בעלה, ואמרה לו הרי אתה מקורב מאוד אל רבינו, ואתה אף הולך בכל שבת ברגל אליו, וכי איך יכול להפציר בו שיבטיח לנו בן בריא שיאריך ימים??

בשבת הבאה הלך שוב ר' חיים אל רבינו כדרכו, ובפעם זו החליט להתעקש ולא להניח לרבינו עד אשר יבטיח לו במפורש שבקשתו תתמלא. וכך עשה, ניגש אל רבינו ואמר לו כי עתה לא ירפה ממנו עד שיבטיח לו זרעא חיאי וקיימא, אבל גם עתה לא השיב לו רבינו דבר.

ר' חיים לא נסוג מהחלטתו, ובמשך כל יום השבת לא נתן לרבינו מנוחה, וחזר והתחנן שוב ושוב עליו ועל רעייתו שיפקדו בבנים, אבל ללא הועיל.

במוצאי השבת נכנס ר' חיים אל רבינו כדי להיפרד לשלום, ושוב פרץ בבכי מר על מצבו ועל כי אין רבינו מתייחס אל בקשתו.

השיב לו רבינו ואמר לו: לך לביתך, והנה בקיר הגובל בין ביתך לבית שכנך צומח עשב בעל עלים רבים, תלוש את העלים ובשל אותם במים, לאחר מכן סנן את העלים מהמים, ותן אותם לאשתך שתשתה אותם, ובעז"ה תיפקד בבן זכר שיאריך ימים.

התפלא ר' חיים על דברי רבינו, כי לא היה זכור לו על עשב כלשהוא שצומח בקיר זה. אך אמונתו בצדיק הייתה חזקה, ובטוח היה שישועתו קרובה לבוא.

באותו יום השבת יצאו תלמידיו של ר' חיים מביתו, ולתמהונום נוכחו לראות שסביב הקיר צומח עשב בלתי מוכר בעל עלעלים רבים.

ילדו הקטן של השכן שראה את תמיהתם של הנערים על הצמח המוזר רצה לתלוש אותו, אבל אביו צעק עליו ששבת היום ואסור לתלוש.

השכם בבוקר יום הראשון, חזר ר' חיים לביתו, וכמובן שמיד הבחין בצמח החדש בעל העלים. שמחתו הייתה עד למעלה מראש, אבל היות שרבינו הזהיר אותו שאיש לא יבחין במעשיו לא קטף את הצמח מיד, אלא המתין לערב עד שתכלה הרגל מן השוק, ועשה בדיוק כדברי רבינו. והאשה נפקדה בבן זכר שהאריך ימים ושנים רבות.

סיפר הרה"ח ר' משה ב"ר מאיר זאב, שאימו באה פעם אל רבינו והתחננה אליו שתזכה לבנים, היות שעד אז היה ר' משה הנ"ל בן יחיד לאימו. הבטיח לה רבינו שבאותה שנה יוולד לה בת, וכך הוה.

כשהייתה הילדה בת חצי שנה חלתה במחלה קשה, וכל הרפואות והתרופות שנתנו לה הרופאים לא הועילו במאומה, וכוחותיה של הילדה הלכו ועזבוה מיום ליום. כשראתה האם שאין רפואה לבתה, קמה ונסעה עימה לרבינו.

כשהגיעה לחדרו של רבינו, הניחה את בתה לפני רבינו ופרצה ביללות ואמרה: יקח רבינו את המתנה שהעניק לי, ועזבה את החדר.

מיד קרא רבינו לרופאו המסור ר' אהרן, וציווה עליו להביא שתי עלוקות, ולהניח אותן משני צידי גופה של הילדה. עשה הרופא כאשר נצטווה, ואז אמר לו רבינו שיבשלו מרק ויתנו ממנו לילדה בכפית קטנה.

בישל הרופא מרק, אבל כשניסה להכניס מהמרק לפי הילדה ראה שהיא כבר מוטלת כמי שאין בו רוח חיים, פיה קפון בחזקה ואי אפשר לשפוך לתוכו טיפת מרק.

שלח הרופא להודיע לרבינו כי אי אפשר ליתן לילדה מרק כי כבר איננה בין החיים. לשמע זאת בא רבינו בעצמו וניגש אל הילדה, לקח את הכפית וציווה על הילדה לפתוח את פיה ולאכול מה שנותנים לה, מיד פתחה הילדה את פיה, ורבינו שפך לתוך פיה כפית מרק. אז אז שלח רבינו לקרוא לאם הילדה וציווה עליה להניק את בתה, עשתה האם כדברי רבינו, וכעבור ימים ספורים הבריאה הילדה לחלוטין.

הנגיד ר' ישעיה קאדינער מז'טומיר שהיה ממקורבי הצדיק מטשערנוביל עבר פעם דרך ווילעדיניק בדרכו לחתונה, ונתמהמה שם כשלושה שבועות. באחד הימים נתקל בלימודו בהלכה ברמב"ם שלא זכה להבינה, והחליט להיכנס אל רבינו ולשאול אותו מה פירוש דברי הרמב"ם.

והנה, מיד כשדרכה רגלו על מפתן דלת רבינו, בטרם פצה פיו, שמע את רבינו אומר בקול את הפסוק: וכסף משנה קחו בידכם, ופנה רבינו אל הנגיד ואמר לו: מדוע באתם אליי לבקש פירוש בדברי הרמב"ם, הרי על הרמב"ם יש פירוש בשם כסף משנה, הבט בפירוש זה ויתבאר לך דברי הרמב"ם על נכון. השתומם ר' ישעיה על המראה, וכשעדיין בדברי הכסף משנה ראה שאכן מבאר את קושייתו כפתור ופרח.

בכפר הסמוך לנאראדיטש התגורר מוכסן שהיו לו עדרי צאן ובקר רבים. ביתו היה סמוך לארמונו של הפריין שגם ברשותו היה כמובן מקנה רב.

פעם פרצה מגיפה בבהמותיו של הפריין, והמוכסן היה ירא שמה גם בהמותיו ידבקו במגפה ויפלו חללים, ולכן נסע אל הרה"ק המגיד מטשערנוביל.

כשנכנס אליו ראה שהוא יושב ולומד עם תלמידו, רבינו זי"ע. ניגש אליהם המוכסן, קיבל שלום משני הצדיקים, ואחר כך סיפר המוכסן למגיד את אשר אירע בכפר, וביקש את ברכתו שלא ייזקו בהמותיו.

